

N:o 74.

Ank. till Riksd. kansli den 6 maj 1902, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner, afseende löneförbättring för betjente vid statens jernvägar.

(R. A.)

Uti särskilda inom Riksdagens Andra Kammare väckta, till statsutskottet för förberedande behandling remitterade motioner har förslagits:

i motionen n:o 120 af herr *A. Hedin m. fl.*: att Riksdagen ville besluta, att beklädnad eller beklädnadsersättning finge utgå för lokomotiv- och vagnputsare samt pumpare och kolvakter med samma belopp som för annan med dem i öfrigt likställd personal;

i motionen n:o 137 af herrar *John Olsson* i Stockholm och *J. Persson* i Arboga: att Riksdagen måtte fastställa det årliga arfvodet för kontorsbiträden vid statens jernvägar till lägst 840 kronor och högst 1,500 kronor;

hvarjemte sistnämnda motionärer anhållit, att statsutskottet, i händelse af bifall till förestående förslag, täcktes jemka de qvinliga kontorsbiträdenas årliga arfvoden efter samma proportion till de manliga biträdenas årsarfvoden, som hittills varit gällande;

samt i motionen n:o 45 af herr *A. W. Styrlander*: att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta verkställa revision af gällande lönestat för betjente vid statens jernvägar samt för Riksdagen framlägga det förslag till ny lönestat, till hvilken revisionen kunde gifva anledning.

Med afseende å det af herr *Hedin m. fl.* framställda förslaget om tilldelande af beklädnad in natura eller ersättning därför åt lokomotivputsare, vagnputsare, pumpare och kolvakter vid statens jernvägar, får utskottet erinra, att vid 1897 års löneroglering arfvodet för dessa betjente i enlighet med Kongl. Maj:ts proposition bestämdes till lägst 540, högst 720 kronor.

För stationskarl fastställdes dervid, jemväl i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag, maximiarfvodet till 660 kronor, hvaremot beträffande banvakt, för hvilken af Kongl. Maj:t föreslagits ett maximiarfvode af 600 kronor, Riksdagen beslöt höja detta arfvode till 660 kronor. I följd af den rubbning, som härigenom uppstod i den upprättade aflöningskalan, måste efter framställning af jernvägsstyrelsen maximiarfvodet höjas år 1898 för stationskarl till 720 kronor och år 1899 för putsare, pumpare och kolvakt till 780 kronor. Anledningen till att sistnämnda betjente-klasser vid regleringarna erhållit en löneklass högre än stationskarlarne torde just varit den, att de ej såsom dessa hade beklädnadsersättning. Skulle nu motionärernas förslag bifallas, torde äfven stationskarlarne och efter dem banvakterna anse sig berättigade till erhållande af ytterligare en löneklass.

Motionärernas uppgift, att jernvägsstyrelsen skulle hafva hos regeringen gjort framställning om beviljande af beklädnad eller beklädnadsersättning åt ifrågavarande personal, är, enligt hvad utskottet inhemtat, icke öfverensstämmande med verkliga förhållandet. En sådan framställning skulle ock hafva varit stridande mot de grundsatser, hvilka ansetts böra vara afgörande i fråga om tilldelande af dylik förmån åt viss klass af jernvägspersonalen. Då enligt aflöningsreglementet ifrågavarande förmån utgöres af uniformspersedlar in natura eller beklädnadsersättning och med anledning häraf de betjente, som erhålla sådan ersättning, äro skyldiga att därför anskaffa och i tjänstgöringen begagna föreskrifven uniformsdrägt, har man nemligen, och som det synes utskottet med rätta, ansett, att endast de grupper af personalen borde erhålla berörda förmån, hvilka till följd af sin tjänst komma i beröring med allmänheten och därför böra genom en mer eller mindre fullständig uniform vara lätt igenkännliga, såsom hörande till jernvägens personal. — Detta kan icke gerna vara förhållandet med pumparen, hvilkens förnämsta sysselsättning är att inne i pumphuset sköta pumpapparaterna, med kolvakten, som har att lossa och lasta kol, med lokomotivputsaren, som i lokomotivstallet är sysselsatt med rengöring af lokomotiv, eller med vagnputsaren, hvilken har att rengöra vagnar, då de icke äro i bruk och således icke äro för allmänheten tillgängliga. Tydligt är också, att arten af ifrågavarande betjentes tjänstgöring gör det för dem mindre lämpligt att bära jernvägsuniform.

I fråga om löneförbättring åt kontorsbiträden förelågo äfven vid förra årets riksdag motioner i samma syfte som den af herrar Olsson och Persson nu väckta. I sitt den 5 mars 1901 afgifna utlåtande n:o 37 lemnade utskottet med anledning af berörda motioner en närmare redogörelse för

kontorsbiträdenas aflöningsförmåner, och tillåter sig utskottet att nu hänvisa till denna redogörelse. Enligt hvad utskottet då anförde, kunde utskottet icke vara i tillfälle att lemna en fullständig utredning af frågan med alla de omständigheter, som dermed sammanhånga, och då det måste vara i hög grad betänkligt att vidtaga jemkningar i lönevillkoren för särskilda klasser af personalen, utan att tillförlitlig utredning förebragts särskildt om den inverkan, en sådan åtgärd skulle utöfva på dessa klassers ställning i förhållande till den öfriga tjenstepersonalen, fann sig utskottet icke böra tillstyrka de väckta motionerna om löneförbättring för kontorsbiträdena. Dessa motioner bifollos ej heller af någondera kammaren, och då förslaget nu åter framlagts, har utskottet ej någon anledning att frångå den ståndpunkt, utskottet förut intagit i denna fråga. Utskottet har så mycket mindre skäl härtill, som jernvägsstyrelsen nu fått sig af Kongl. Maj:t anbefaldt att före utgången af maj månad år 1902 till Kongl. Maj:t inkomma med utredning, huruvida för tiden efter detta år ändringar i lönestaten för statens jernvägar kunna anses böra ega rum; och lärer styrelsen vid verkställande af denna utredning icke underlåta att taga jemväl ifrågavarande betjentes ställning i öfvervägande.

Det af herr Styrländer väckta förslaget, att Riksdagen skulle hos Kongl. Maj:t anhålla om revision af lönestaten för betjente vid statens jernvägar, lärer, då, såsom nämnts, utredning i denna fråga redan blifvit af Kongl. Maj:t anbefald, icke föranleda till någon Riksdagens åtgärd.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa:

- a) att förevarande, af herr Hedin m. fl. väckta motion icke må vinna Riksdagens bifall;
- b) att Riksdagen ej heller må bifalla herrar J. Olssons och J. Perssons omförmälda motion; och
- c) att herr Styrländers i ämnet väckta motion ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 6 maj 1902.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.